

ANNUKKA

Onnen hetkiä

Jokainen ratsastaja tietää, että kaamosarki on sekoitus väsymystä ja kiirettä. Ratsastustunti maistuu pakkopullalta eikä virkistyksestä, kun taivas syyttää jäätävää vettä, kura ulottuu polviin eikä opettaja vaivaudu kuin komentelemaan. Mutta eihän se ole koko toisuus, eihän? Sillä mikään ei ole ihanampaa kuin pinkaista aamupimeässä tallille hevosten tervehtiessä ruokkijaa yhtenä hörinäkuorona.

Tai se tyytyväisyyden tunne, kun kerrankin pääsee kiireettä tunnille, löytää karsinasta tarhan mudassa piehtaroineen hevosen ja ehtii puhdistaa sen ennen satulointia. Kaverit poikkeavat ovensuussa päivitelmässä, joku kertoo viikon kuulumiset, hevonen hyrisee ja näyttää turvallaan, että rapsutapas tuosta...

Puhumattakaan iltaruokinnan tunnelmasta. Karsinoista kuuluu tasainen rouskutus; hevoset ovat saaneet kyllikseen liikettä, huomiota ja hoivaa, joten ne keskittyvät ateriaansa. Ihminen on niille sillä hetkellä täysin turha kapistus!

Eikä kenestäkään taida tuntua yhtään hassummalta maastoutua tuiskusta ja tuiverruksesta talliin myrskyssä ratsastetun tunnin jälkeen (vaikka noustessaan satulaan epäilikin, ettei hevonen pysy tulessa kuulolla, opettaja tukehtuu kentän laidalle jouduttuaan nielemään kiiloittain kavioista roiskunutta rapaa ja että omat sormet pakastuvat).

Minulle päivässä parasta on se hetki, jolloin sammutan tallista valot, toivotan hyvät yöt ratsastuskavereille ja lähden iltateelle. Yhtenä iltana porukalla juttelimmekin, että pelkkä ratsastus on harrastus, mutta silloin, kun siihen liittyy hevosen käsittely ja hoito, puhutaan jo hevosihmisen elämästä. Eikä siihen kyllästy.

Hauskaa joulua!

ANNUKKA

PS. Juttuvinkkejä, kysymyksiä ja muuta postia voi lähettää joko toimitukseen tai sähköpostilla annukka.jarvi@luukku.com

Elämäni hevonen

Rainman,
melkein tähti

Kun näin Rainmanin ensimmäisen kerran, se oli kaksi ja puolivuotias, pelkkää lihasta ja temperamenttia, hyppi takajaloillaan, oi, se oli upea, huokaa ruotsalainen kouluratsastaja Camilla Toll.

- Ajattelin heti: se on minun hevoseni! Sen minä tahdon!

Camilla sai uljaan mustansa, ja siitä alkoi yhteinen taival ylä- ja alämäkineen (Rainman voitti neli- ja viisivuotiaana käytännöllisesti katsottuna kaiken, mutta kuusivuotiskadella se vain säikkyi radalla eikä saanut koskaan vaativissa yli 60 % tulosta).

- Seitsemänvuotiaana Pyhässä Yrjössä se kunnostautui jälleen, sillä ohjelmassa oli piruetteja ja muuta puuhaa, jolloin se sai luvan alkaa keskittyä ja ajatella hieman itsekin.

Nyt Rainman on 15-vuotias, osaava muttei mikään supertähti – eikä siitä koskaan sellaista tulekaan, sillä piaffet ja passaget eivät ole sen juttu. Se ei Camillaa huoleta. Kaiken muun Rainman osaa yhtä hyvin kuin näkkileivän popsamisen, joten läpiterveenä ja esiintymishaluise- na se voisi kenties tehdä vielä hienon uran nuoren ratsastajan opetushevosena.

- Että kahdesta tahdosta tulisi yksi, jotta saavutettaisiin harmonia, mikä on kouluratsastuksen idea, hevosia ei voi pitää "vain eläiminä", vaan niiden täytyy olla tärkeitä omana itsenään, sanoo Camilla.

- Siksi teen selväksi jokaiselle, joka tuo hevosensa koulutettavakseen, että meidän tallilla kaikki hevoset ovat minun hevosiani, joita kohdellaan yhdenvertaisesti.

- Perhe väittää, että minun elämässäni on ykkösenä Rainman, kakkosena muut hevoset, kolmosena poikani ja sitten tulee puoliso, hän nauraa. Onneksi Rainman ja Carl, 11 vuotta, tulevat mainiosti juttuun keskenään. Kun Carl sai viime vuonna päähänsä opetella ratsastamaan, siihen sopivia hevosia ei tallissa ollut – paitsi Rainman. Ja sujuihan se, kun äiti käveli maastossa vierellä ja poika opetteli sitä mitä Rainman ratsastuksesta opetti.

Jaana Kivimäki tavoittelee

kansainvälistä huippua

- Haluan antaa omille pojilleni esimerkin siitä, että unelmat voi tavoittaa, jos on tarpeeksi tahtoa tehdä työtä niiden eteen. Mitään ei saa ilmaiseksi, sanoo kilparatsastaja, estevalmentaja ja sairaseläkeläinen Jaana Kivimäki, 34.

- Motivaatio treenaamiseen lähtee tiimistä, ja siitä että haluan voittaa, olla paras. Mikään ei koskaan riitä! julistaa Jaana Kivimäki. Läheisimmät avustajat ovat käly Nina ja Aino Tarkiainen.

Jaanen kisaura on kulkenut jyrkimmän kautta. Eilistä on työ ravintolabisneksessä ja hevoskauppiana, tätä hetkeä määrittänyt valmentautuminen ja tulevaisuutta paralympialaiset. Tähtäimessä on Lontoo 2012.

Teiniyrittäjä ja kilparatsastaja

Jaanan ratsastus- ja ravihevosharrastus alkoi jo kuuden ikäisenä tyllerönä alkeiskursseilla.

- Tosin jo nelivuotiaana aloin itsekseni ratsastella ja hoidella isän ravureita, Jaana paljastaa.

Teini-ikäisenä hän muutti Taavettiin, pyöritti ratsastuskoulua ja valmensi vanhempiensa ravihevosia. Parikymmentä vuotta hän kisas menestyksekkäästi koulua, esteitä ja kenttääkin peräti SM-tasolla.

Kesällä 2004 Jaana hyppäsi nuorten hevosten luokkien kärjessä upealla oriilla Stormgraf. Mutta samana syksynä kaikki muuttui. Haminassa kisoissa lastaussillan hydrauliiikka petti. Päälle romahti lavan 500 kg:n paino, joka katkaisi selkäytimen ja mursi kaksi nikamaa rintarangasta - seurauksena täydellinen alaraajahalvaus.

Pyörätuolista EM-kisoihin

Neljä kuukautta myöhemmin Jaana ratsasti jälleen. Kahden vuoden kuluttua hän starttasi Amarettollaan käyntiluokkia niin tuloksekkaasti, että hänet siirrettiin luokkaan 1b kisaamaan käynti-raviohjelmia. Siksi hevosen vaihto tuli välttämättömäksi. Työlään etsinnän jälkeen Hollannista löytyi laatumma Collectedcanter, koitoisemmin Tytsy. Ratsukon yhteistyö punnittiin toden teolla syksyllä ulkomaan kisakiertueella.

- EM:t Prahassa ja epäviralliset PM:t Tanskassa sattuiivat peräkkäisille viikonlopuille. Pienen taistelun jälkeen vammaisjaosto myönsi minulle luvan startata molemmissa.

Tulokset puhuvat puolestaan - korkeat prosentit ja kaksi kakkostilaa Tsekissä, neljäs sija PM:ssä.

- Koska en voittanut, sain mielettömän tsemppin treenata lisää, Jaana kertoo.

- Valmistautuminen näinkin suuriin ja vaativiin koitoksiin olisi pitänyt aloittaa jo paljon aikaisemmin, mutta hevoseni tuli Suomeen vasta toukokuussa 2008.

Treenit olivat ja ovat Jaanalle paitsi rasittavia myös repivien kipujen vuoksi tuskallisia. Puutoaminen voi käydä kohtalokkaaksi. Mutta siitä huolimatta:

- Treeneissä haen joka kerta uusia ja vaikeampia asioita - se pitää mielenkiinnon yllä. Saatan kyllästyä nopeasti, jos treenaamisessa ei ole haastetta. Henkisesti puolella valmentautuminen on ollut ehkä astetta vaikeampaa kuin fyysisellä.

Jaanan luottovalmentaja on Anders Sucksdorff, jota hän arvostaa ja kunnioittaa niin valmentajana kuin ystävänäkin.

- Olen suupaltti ja itsepäinen, joten valmentajan täytyy olla tiukka. Kun Antti tulee paikalle, on pakko skarpata ja pysyä hiljaa! Tuntuu kuin kehittyisin puoli vuotta eteenpäin Antin tunnin aikana, eikä silloin minua edes pelota mikään. Kun taas treenaan yksin, joskus pelottaa niin, että avustajan on talutettava.

Intohimona esteet

Muiden valmentamista Jaana jatkaa, koska "esteet ovat intohimo". Valmennettavat ovat topaikoita, menestystä haluavia tyttöjä.

- Valmentaminen on minulle itsekasvatus. Vaikka muilla elämän osa-alueilla jo hyväksynkin vammautumisen, ratsastus- ja valmentusasiat ovat vielä rankkoja psyykelle, tunnustaa Jaana.

Ennen onnettomuutta hän nousi usein valmennettaviensa hevosten selkään.

- Nyt kun en voi sitä tehdä, saatan keskeyttää hetkeksi kaiken toiminnan. Kuvittelen nousevani satulaan ja suoritan tehtävän, ratsastan tietty ihan jaloilla, saan ahaa-elämyksen, ja kerroin sen valmennettavalle.

- Samoin toimin oman hevosen kanssa. Raviväistä oli meille vaikea, mutta kun kokeilin erilaisia apuja ja tein toistoja, löytyi se helpoin tapa, jota hangattiinkin tuhat kertaa...

Jaana väittää itseään laiskaksi. Pelkästään ratsastusvarusteisiin sonnustautuminen käy työstä eikä onnistu ilman avustajaa.

Jaanan tiimi koostuu kahdesta avustajasta, Ainosta ja ratsastusohjaaja-käly Ninasta, Antista ja tietysti Tytystä. Kullannarvoinen on myös veli Janne, joka ajoi Euroopan-turpeen 3700 kilometriä, auttoi Jaanan satulaan ja muutenkin nosteli häntä.

- Muut voivat kuvitella mitä on kaksi viikkoa asustaa pienessä matkailuautossa halvaantuneena.

- Tsekeissä oli ihana seurata Sveitsin joukkuetta, jossa oli useita ratsastajia ja hevosia, valmentaja, avustaja ja vieläpä hierojakin. He olivat kuin yhtä suurta perhettä.

Mitä haastavampi koitos, sitä terävämmäksi Jaana tulee. Vaikka hän Tsekissä putosi verryttelyssä, Tanskassa hän ei epäröinyt kisata.

- Itseensä ja omiin taitoihinsa täytyy luottaa, niin kuin myös koko tiimiin, ja siihen että on tehnyt oikeita ratkaisuja harjoittelussa.

- Ilo, tuska ja muut suuret tunteet, joita kokee radan jälkeen, antavat potkua. Ei ole kivaa kun on päästä itku, koska rasiituksen aikana sattuu, mutta ei ole hienompaa tunnetta kuin se minkä kokee suorituksen jälkeen, kun siitä voi olla ylpeä. Se saa jaksamaan ja jatkamaan tulevaisuudessakin! ♦

MIKÄ ratsastustunnissa MAKSAA?

Ratsastus ei enää ole upseerien, herrasmiesten ja rahakkaiden rouvien harrastus, joksi se miellettiin vielä kolmekymmentä vuotta sitten. Mutta mistä harrasteratsastaja maksaa mennessään tunnille?

Hevosopiston johtava ratsastuksenopettaja Anu Korppoo kertoo kaavan: kun hevonen tekee tunnin päivässä töitä, se elättää itsensä. Toinen tunti tuo jo palkkaa opettajalle, ja kolmannelta liikenee investointeihin.

Huolimatta siitä, että Suomessa ratsastuskoulu-ryhmittäjät joutuvat lähes aina kustantamaan itse tallit, kentät, tarhat ja maneesit, Korppoo kehaisee tyytyväisenä kouluja korkeatasoisiksi ja ylipäättään koko ratsastuskoulujärjestelmää toimivaksi.

- Koulujen taso on koko ajan noussut, ja niiden valvontaan on panostettu. Liiton ratsastuskoulutarkastajat kiertävät kouluja ja tekevät hyvää työtä.

Silti Korppoo toivottaisi Ruotsissa toimivaksi havaitun mallin tervetulleeksi Suomeenkin. Siellä kunta rakennuttaa usein paitsi jää- tai uimahallit myös ratsastustallit, kentät ja maneesit, jotka yrittäjä – seura tai yksityinen – vuokraa.

- Mitä enemmän kunnat tulevat mukaan, sitä parempi yrittäjälle, Korppoo sanoo.

- Syntyy positiivinen kierre, sillä silloin laatuun voidaan panostaa entistä enemmän.

Ekstraa Master-tunnista?

Samaa mieltä on tuntiratsastaja Teija Sakkelin. Vajaat kolme vuotta sitten harrastuksen aloittanut Sakkelin peräänkuuluttaa ratsastuksen tasapuolista kohtelua muiden urheiluharrastusten rinnalla myös kuntatasolla.

- Ehkä lajin julkisuus kuvan vääristymiä voisi oikaista, hän ehdottaa.

- Painotetummin voisi kenties tuoda esiin, ettei ratsastus ole pelkkää kyydissä istumista eikä pikkutyttöjen harrastus, vaan sopii kaikenikäisille, myös aikuisille miehille.

Ratsastustunnin hinnasta pitää riittää rehuihin ja kuivikkeisiin, palkkoihin, kengityksiin, raspauksiin ja rokotuksiin sekä tallirakennukseen, tarhoihin ja maneesiin.

Ratsastustunnin hinnasta saa vastineeksi paitsi hevosen ja opetuksen myös varusteet.

Sakkelin arvioi maksavansa tuntihinnassa hevosen vuokran lisäksi varusteista, investoinneista ja opetuksesta.

- Hevosen pitäminen ei ole halpaa. Koska se määrä, minkä hevonen pystyy tekemään päivässä tunteja, on rajallinen, ymmärrän, että tunti maksaa sen minkä maksaa. Itse olisin valmis maksamaan enemmänkin, jos ratsu olisi oikein hyvin koulutettu ja opettaja erittäin pätevä, esimerkiksi Master-tutkinnon suorittanut.

Pulmana hintatason yhdenmukaisuus

Nurmijärvellä toimiva Equstom Oy:n ratsastuskoulu panostaa laadukkaaseen opetukseen, hyvin koulutettuihin hevosiin ja pieniin ryhmiin.

- Vaikka sijaitsemme syrjässä, tulee suurin osa asiakkaistamme Suur- Helsingin alueelta. Koska iso osa oppilaistamme on paljon ratsastaneita aikuisia, me emme kilpaile niin sanottujen villien tallien kanssa, vaan ehkäpä lisääntyneen vuokrahevostarjonnan kanssa, arvelee yrittäjäopettaja Sanna Siekinen.

- Maksan mielelläni hieman enemmän tunnista maneesissa, koska silloin säästän sade- ja talviratsastusvarusteissa, sanoo Teija Sakkelin.

- Toisaalta jos haluaa opetusta, ei se ilmaista ole sen vuokrahevosenkaan kanssa.

Hän sanoo, että hinnoittelu on aina hankalaa. Ratsastusalalla sen tekee erityisen hankalaksi hintatason yhdenmukaisuus: kaikilla on samat hinnat riippumatta tarjonnasta tai laadusta.

- Onneksi viime aikoina on tapahtunut selkeää eriytymistä perusratsastustuntien ja erikoistuneemman tarjonnan välillä. Ehkä tietty asiakaskunta saattaisi maksaa helppoudesta ja luksuksesta (esimerkiksi lämpimästä maneesista tai valmiiksi satuloiduista hevosista), mutta meidän asiakkaamme selvästi arvostavat enemmän hyviä hevosia, vaativaa opetusta ja miellyttävää ilmapiiriä.

Hyvinvointia kohtuuhinnalla?

Siekkinen tietää, että tallilla, jolla tavoitteena on hoitaa moitteettomasti sekä hevoset että työntekijät ja ympäristöstäkin huolehditaan, menot nousevat melkoisesti.

- Jos tämän kaiken "lisäkulun" laittaa suoraan hintoihin on nousu melkoinen, hän laskee.

- Ehkä tässä on se yrittäjän haaste: kuinka huolehtia työntekijöiden jaksamisesta, hevos-

ten hyvinvoinnista ja vielä kukkaistutuksista ilman että tuntihinta kohoaa pilviin.

- Isot investoinnit ovat tietenkin luku sinälään. Jos oikeasti aikoo kuolettaa uuden maneesin, lantalan tai vaikka EU-jätehuollon viisivuotispoistona, niin hinnat heittelevät kylä melkoisesti. Tällä alallahan yrittäjä joutuu tekemään valtavia investointeja, joiden takaisinmaksuajan täytyy olla pitkä.

Tuntisuunnitelmat uusiksi

- Valmistuttuamme Krista Mutasen kanssa Centered Riding I-tason ohjaajiksi teimme juuri tänä syksynä tunti toimintaamme selkeän uudistuksen, Siekkinen kertoo.

- Keskitymme yhä enemmän istunta- ja kouluratsastuspainotteiseen opetukseen.

- Vähensimme myös viikonlopputunteja, jotka korvasimme kaksipäiväisillä teemakursseilla. Muutokset hieman pelottivat, mutta asiakkaiden palaute on ollut erittäin positiivinen. Näyttäisi siltä, että ainakin meidän oppilaamme ovat valmiita satsaamaan harrastukseensa enemmän kuin normaalin viikkotunnin verran. ♦

HEVOSENJÄRKEÄ

Keppihevoset

Vime kesänä niitä ilmestyi kylätielle. Ja sitten niitä oli Citymarketin myynnissä.

Pehmeänaamaisille pikkukorvaisille keppihevosille oli kaivettu historian lelumaailmasta malli ja toteutettu My Little Pony -väen ulko-harrastusten kavereiksi.

Kumma miten kotoisilta ja tervetulleilta ne tuntuivat. Niihin liittyi iloista menoa, ravia ja laukkaa ja hyppelyä, naurua ja kikatusta ja iloista ystävyyttä.

Hevoshulluus on edennyt muutaman askeleen taaksepäin, muoti ja trendi ptruu! Kun on nähnyt lukuisten pinkkien ponien tulon ja menon, kampaailun ja keräilyn ja kilpailun, viimeisen matkan kirpputorillekin, on oikein iloinen tästä ilmiöstä. Keppihevonen on yksilö, niitä ei tarvitse koko ajan haalia lisää. Voi ratsastella sillä kaverin luokse ja lähteä sieltä jatkamaan toisen kaverin luo kimpassa. Se on tervettä kehitystä tässä pehmolelujen ja pelien ja krääsän pyörittämässä yltäkyläisessä lapsuudessa ja varhaisnuoruudessa. Keppihevonen ei olekaan kertakäyttölelu, joka viskataan parin viikon käytön jälkeen roskakuormaan, se on ollut koko kesän suosikki.

Joku kylällä kysyikin, mitä ne pikkulikat niissä kottikärryissä kuljettavat. Selvisi lopulta, että he hakivat pellolle sateeseen jätetyistä olkipaaleista joko ruokaa tai kuiviketta hevosilleen. Hepat asuivat leikkimökkitalissa ja utterat omistajat ja hoitajat huolehtivat parhaansa mukaan ratsuistaan.

Taitaa olla aika sanoittaa tuttu laulu "Hummani hei" uudelleen. Siinä hän lauletaan "Humma on pojalle semmoinen aarre, semmoista ei ole kellään..."

Ei ole yhtään poikaa keppihevosensa kanssa tiellä nähty, vaikka hyvin muistan omasta lapsuudesta kokonaan puusta veistettyjen alkuperäis-

ten olleen pikkupoikien toivejoululahjoja. Poikien hepoja ovat kylätiellä polkupyörät ja mopot, joista yritetään hartiavoimin tehdä takajaloilleen nousevia hevosia. Eivät ne olekaan kulkuneuvoja, niistä tehdään määrätynikäisten ajokkeina viljejä hevosia. Jotkut myöhemmin kypsyvät yrittäviä keulaa ylös jopa mönkijöitä.

Ihmislapsilla on siis joku kummallinen alkukantainen hevosenkaipuu ytimissään. Itse katselen levollisemmin mielen iloisia tyttöjä keppihevosien kanssa kuin poikia kisaamassa pelkällä fillarin takapyörällä ajamisesta.

Ja tietysti muista mitä oikeat hevoset samalla tiellä vuosikymmeniä sitten tekivät. Kulkivat kesät erilaisten rattaiden kanssa erilaisia kuormia vetäen, talvella erilaisten rekiä kanssa, maitoreki, myllyreki, kirkkoreki, parireki tukkikuormalle. Kylätiet aurasi hevonen ison A-kirjaimen mallisella puisella lumiauralla. Ja aina pakkasen ja lumen katkaistessa autojen kulun, vetivät hevoset herkkämoottoriset seuraajansa pois ojasta tai hangesta, auratulle tielle.

Oikeastaan voi olla kiitollinen siitä, että hevosta ei enää liian kovilla töillä ja liian kovilla pakkasilla rasiteta niin kuin ennen vanhaan. Niin saan päädyttyäni yhden kymmenyksen hevosomistukseen.

Jos joku muistaa kolumnin Varsan lumo ja sen ihanan kuvan, voin tunnustaa läheneeni kimpiaan nimeltä Lassikot. Sain antaa nimen puolitoista vuotta sitten Stora Lasselle ja nyt on siis rauennut vakaa päätökseni hevosenomistuksen loppumisesta omien viiden siirrettyä vihreille niirteille.

Sanottaisiinko että olen liian vanha hankkimaan keppihevosensa, joten kymmenesosa Stora Lassesta on oiva tilaisuus leikkiä hevosenomistajaa.

uma.aaltonen@elisanet.fi